

Προσόντα και απαιτήσεις διαπίστευσης των ενεργειακών επιθεωρητών κτιρίων στην Ευρωπαϊκή ένωση των 28.

Ένα αξιόπιστο και σε καλή λειτουργία σύστημα πιστοποιητικών ενεργειακής απόδοσης (ΠΕΑ) θα μπορούσε να μεταμορφώσει την αγορά ακινήτων προωθώντας πιο ενεργειακά αποδοτικά κτίρια. Η ποιότητα και η ακρίβεια των στοιχείων του πιστοποιητικού, και κατ' επέκταση η αξιοπιστία όλης της διαδικασίας των ΠΕΑ, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις γνώσεις του επιθεωρητή. Ο επιθεωρητής έχει την ευθύνη να συγκεντρώσει τα απαιτούμενα στοιχεία, να κάνει σχετικές παραδοχές, να διεξάγει υπολογισμούς σύμφωνα με την εθνική μεθοδολογία, να κάνει συστάσεις και τελικά, στα περισσότερα κράτη-μέλη, να εκδώσει το πιστοποιητικό.

Η παρούσα εργασία συνοψίζει και αναπτύσσει περαιτέρω τη δομή των απαιτήσεων σε προσόντα και την διαπίστευση που απαιτείται για τους ενεργειακούς επιθεωρητές κτιρίων στην Ευρώπη των 28. Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ποιος μπορεί να εκδώσει ΠΕΑ, ποιές είναι οι απαιτούμενες γνώσεις, πως αυτές αποδεικνύονται και η κυρώσεις που συνεπάγεται η μη εφαρμογή των σωστών διαδικασιών.

Ποιος μπορεί να εκδώσει ΠΕΑ για κτίρια?

Η πρώτη κοινοτική οδηγία για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (EPBD, 2002/91/EC)¹ εισήγαγε την απαίτηση η ενεργειακή πιστοποίηση κτιρίων να διεξάγεται κατά ανεξάρτητο τρόπο από αρμόδιο και /ή διαπιστευμένο ειδικό (άρθρο 10). Η αναθεώρηση της οδηγίας EPBD (2010/31/EU)² υποχρεώνει περαιτέρω τα κράτη μέλη (ΚΜ) να «*συνυπολογίσουν στη διαδικασία διαπίστευσης και τις γνώσεις των ειδικών*» (Άρθρο 17). Προκειμένου να υπάρχει πλήρης διαφάνεια στις διαδικασίες, από τα ΚΜ απαιτείται επίσης να είναι δημόσια διαθέσιμα οι «*πληροφορίες πάνω στην κατάρτιση και τη διαπίστευση*», καθώς επίσης να παρέχουν «*τακτικά αναβαθμισμένες λίστες των αρμόδιων και/ή διαπιστευμένων ειδικών*» (Άρθρο 17). Η διασυνοριακή αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων είναι πολύ περιορισμένη σήμερα και το επάγγελμα του ενεργειακού επιθεωρητή δεν είναι ακόμη επίσημα αναγνωρισμένο στην Ευρώπη, παρόλο τις προθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να συνεχίσει τις δράσεις ως προς την ανάπτυξη κατευθυντήριων και συστάσεων για πρότυπα κατάρτισης σε όλη την επικράτεια. Η κοινοτική οδηγία για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (EPBD) δίνει το πλαίσιο για αυτή την εφαρμογή, αλλά η εφαρμογή πρέπει να γίνει σε εθνικό (ή τοπικό) επίπεδο.

Ποιες είναι οι ευθύνες του επιθεωρητή?

Ο επιθεωρητής είναι υπεύθυνος για την ακρίβεια του ΠΕΑ, την αξιοπιστία του και την συμμόρφωση με την εθνική μεθοδολογία υπολογισμού της ενεργειακής απόδοσης. Σε περίπτωση χαμηλής ποιότητας, έλλειψης προσόντων ή αμφισβητούμενης υποκειμενικότητας στην επιθεώρηση, ο/η επιθεωρητής μπορεί να τιμωρηθεί. Η αναθεώρηση της οδηγίας (EPBD) υποχρεώνει τα ΚΜ να θέσουν τους κανόνες για τις κυρώσεις για τη μη-συμμόρφωση οι οποίοι θα είναι «αποτελεσματικοί, αναλογικοί και αποτρεπτικοί» (Άρθρο 27).

Για την εποπτεία της ποιότητας των ΠΕΑ, και συνεπώς της εργασίας των επιθεωρητών, από τα ΚΜ απαιτείται να συστηθεί ένα ανεξάρτητο σύστημα ελέγχου (Άρθρο 18). Η επαλήθευση των ΠΕΑ και της ποιότητας τους πρέπει να βασίζεται στις επιλογές του παραρτήματος 2 της κοινοτικής οδηγίας EPBD και θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη: τον έλεγχο εγκυρότητας των δεδομένων εισόδων και των αποτελεσμάτων στο ΠΕΑ (επιλογή Α), τον έλεγχο των δεδομένων εισόδου και επαλήθευση των αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβάνοντας τις συστάσεις (επιλογή Β), και τον πλήρη έλεγχο των δεδομένων εισόδου περιλαμβάνοντας επίσκεψη επί τόπου στο κτίριο όταν απαιτείται και πλήρη επαλήθευση των αποτελεσμάτων και των συστάσεων (επιλογή Γ). Εναλλακτικά, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν εναλλακτικά ισοδύναμα μέτρα. Οι έλεγχοι πρέπει να γίνονται με τυχαία επιλογή και το δείγμα να είναι σε «στατιστικά σημαντικό ποσοστό όλων των ΠΕΑ που εκδίδονται ετησίως».

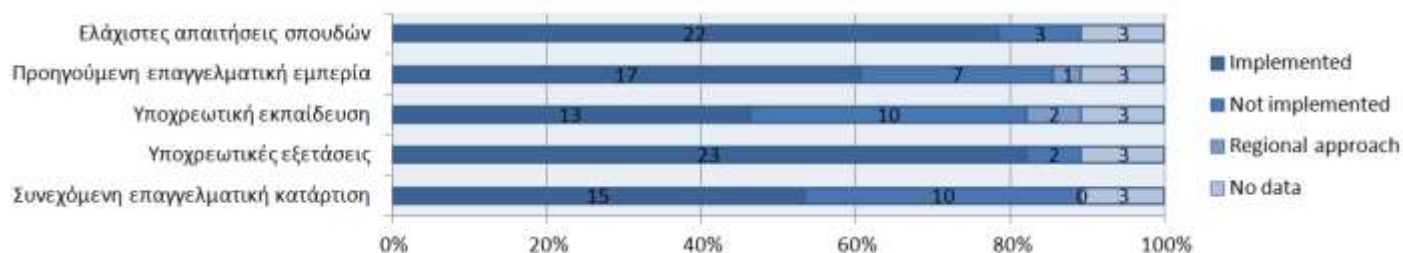
Ποιες είναι οι ελάχιστες απαιτήσεις προσόντων και/ή διαπίστευσης των επιθεωρητών?

Οι απαιτήσεις για τα προσόντα και/ή την διαπίστευση των επιθεωρητών ποικίλουν σε όλη την Ευρώπη και συνήθως εξαρτώνται από τον τύπο του κτιρίου (π.χ. κτίρια κατοικίας ή τριτογενή τομέα, νέα ή υφιστάμενα κτίρια), την πολυπλοκότητα του κτιρίου (π.χ. τη δυναμική της πιστοποίησης των τεχνικών εγκαταστάσεων σε αυτό), την επαγγελματική εμπειρία των επιθεωρητών και το επίπεδο των σπουδών τους. **Στον πίνακα 1 παρουσιάζονται αναλυτικά η επισκόπηση των ελάχιστων απαιτήσεων σε προσόντα και διαπίστευσης ανά χώρα.**

Στα περισσότερα κράτη μέλη λαμβάνονται υπόψη, τόσο τα ελάχιστα προσόντα (όπως οι σχετικές σπουδές και κατάρτιση ή η προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία), όσο και η εξειδικευμένη διαπίστευση των ειδικών. Μόνο η Αυστρία, η Ισπανία, η Γερμανία και περισσότερες από τις Ιταλικές περιφέρειες δεν απαιτούν την υποχρεωτική διαδικασία διαπίστευσης. Στις περιπτώσεις αυτές, οι ενεργειακοί επιθεωρητές ενεργούν με την άδεια άσκησης του επαγγέλματός τους (π.χ. που αποκτούν από τα αντίστοιχα επαγγελματικά επιμελητήρια), και έχουν προσωπική ευθύνη να συμμορφώνονται με τις ελάχιστες απαιτήσεις σε προσόντα που ορίζονται στην εθνική τους νομοθεσία.

Σε 22 χώρες υπάρχουν ελάχιστες απαιτήσεις σε εκπαίδευση και ποικίλουν ανάμεσα στα ΚΜ, με 12 χώρες να στοχεύουν σε σχετική ανώτατη εκπαίδευση και συχνά εξειδικευμένα σε δίπλωμα μηχανικού. Σε 3 χώρες δεν υπάρχουν ελάχιστες απαιτήσεις εκπαίδευσης, αρκεί αντίστοιχα να υπάρχει είτε σχετική εργασιακή εμπειρία, ή ολοκληρωμένη κατάρτιση ή να έχει περάσει κανείς εξετάσεις. Σε 17 χώρες απαιτείται προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία και συνήθως ποικίλει μεταξύ 2 και 5 έτη ανάλογα τον τύπο του κτιρίου και την πολυπλοκότητα (π.χ. κτίρια του τριτογενή τομέα μπορεί να απαιτούν μεγαλύτερη εμπειρία) ή σύμφωνα με το επίπεδο των σπουδών. Υποχρεωτικές εξετάσεις απαιτούνται σε 23 χώρες (σε μερικές περιπτώσεις μόνο ως εναλλακτική στην ύπαρξη διπλώματος μηχανικού). Η πιο κοινή μέθοδος στη διαδικασία διαπίστευσης είναι ο έλεγχος των γνώσεων του επιθεωρητή.

Σε 15 κράτη μέλη, προβλέπονται προγράμματα **συνεχόμενης επαγγελματικής εξέλιξης** που απαιτούν από τους επιθεωρητές παρακολούθηση για να ανανεώνουν την διαπίστευση τους περιοδικά, βάσει υποχρεωτικής εξέτασης (π.χ. Τσεχία, Βουλγαρία, Ιρλανδία, Ουγγαρία) και / ή την κατάρτιση (π.χ. στην Γαλλία, Κροατία) ή άλλο αποδεικτικό της εμπειρίας τους (π.χ στην Ρουμανία).

Εικόνα 1. Ελάχιστα προσόντα για ειδικευμένους και/ή διαπιστευμένους επιθεωρητές (αριθμός χωρών στην ΕΕ)

Σε 12 κράτη μέλη, η **διαδικασία διαπίστευσης** διενεργείται από κυβερνητικές δομές (π.χ. το σχετικό υπουργείο ή οργανισμούς) βάσει κριτηρίων αναγνώρισης προσόντων, όπως τα αποτελέσματα της υποχρεωτικής εξέτασης ή τις οδηγίες διαπίστευσης. Στη Γαλλία, τη Λετονία και το Ηνωμένο Βασίλειο, το σώμα που είναι υπεύθυνο για την διαδικασία διαπίστευσης είναι τρίτος φορέας (πχ Ιδρύματα / εταιρείες) που έχει μια συνεργασία με την κυβέρνηση. Στην Ουγγαρία και την Ελλάδα το επαγγελματικό επιμελητήριο είναι υπεύθυνο για τη διαδικασία διαπίστευσης. Σε μερικές χώρες (π.χ. Κροατία, Πολωνία και στην περιοχή Walloon του Βελγίου), οι επιθεωρητές που έχουν τα προσόντα πρέπει να καλύπτονται από ασφάλεια αστικής ευθύνης για να ολοκληρώσουν την διαδικασία διαπίστευσης.

Η Δανία είναι το μόνο κράτος μέλος που δεν επιτρέπει αυτοαπασχολούμενους ειδικούς να εκδίδουν ΠΕΑ. Μόνο οι διαπιστευμένες εταιρείες που εφαρμόζουν το σύστημα διαχείρισης ποιότητας ISO 9001 έχουν το δικαίωμα αυτό.

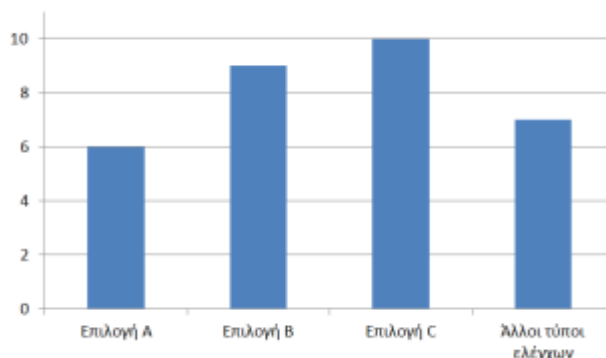

Εικόνα 2. Δομές υπεύθυνες για τη διαπίστευση των επιθεωρητών

Όλα τα κράτη μέλη έχουν σε δημόσια διαθεσιμότητα, ολική ή μερική **λίστα των ειδικών και των οργανισμών με τα προσόντα και/ή την διαπίστευση να εκδίδουν ΠΕΑ**. Περισσότερη από την πληροφορία είναι διαθέσιμη σε μια κεντρική βάση πληροφοριών όπου οι επιθεωρητές μπορεί να διαφοροποιούνται ανά βαθμό (π.χ στο Βέλγιο - περιοχή Βρυξελλών υπάρχει διάκριση μεταξύ των επιθεωρητών για νέα και υφιστάμενα κτίρια). Σε τρεις χώρες (Αυστρία, Ιταλία και Ισπανία) η λίστα των επιθεωρητών δημοσιεύεται ανά περιοχή και/ή περιφέρεια. Στην Γερμανία, αντί για μια κεντρική λίστα (καταγραφής), υπάρχουν διάφορες εθελοντικές βάσεις πληροφοριών των επιθεωρητών.

Πως ελέγχεται η ποιότητα των ΠΕΑ και ποιες είναι οι κυρώσεις για τους επιθεωρητές?

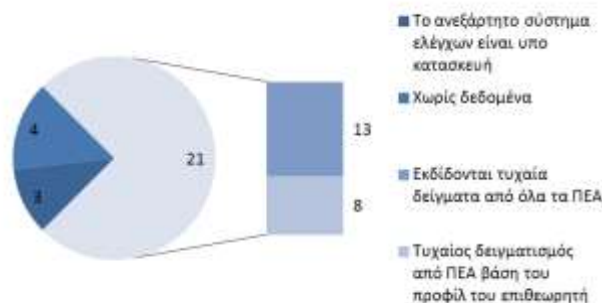
Παρόλο που η αναθεώρηση της EPBD έχει ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία όλων των κρατών μελών, η εφαρμογή και η εκτέλεση των νέων απαιτήσεων είναι ακόμη υπό εξέλιξη, όπως συμβαίνει με το ανεξάρτητο σύστημα ελέγχου των πιστοποιητικών και τις κυρώσεις για τη μη-συμμόρφωση με αυτό

Εικόνα 3. Ποιοτικός έλεγχος των ΠΕΑ το 2013 στην Ευρώπη³

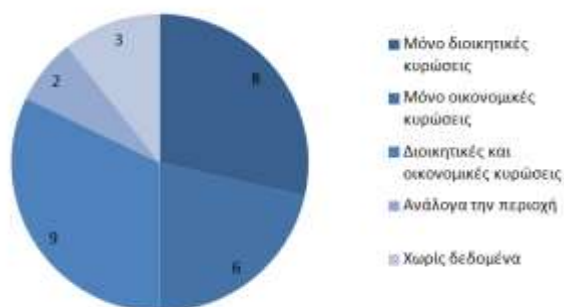
Έπειτα από την απαίτηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να εφαρμοστούν οι ανεξάρτητοι μηχανισμοί ελέγχου, μόνο 16 ΚΜ⁴ διενέργησαν ποιοτικούς ελέγχους σε ΠΕΑ για το 2013. Όπως φαίνεται στο σχήμα 3, από το σύνολο των εθνικών εκθέσεων που υποβλήθηκαν, μόνο 10 χώρες θεώρησαν μια λεπτομερή επαλήθευση των ΠΕΑ που ισοδυναμεί με την επιλογή Γ του παραρτήματος 2 της EPBD ³, όπου περιλαμβάνεται πλήρης έλεγχος των δεδομένων εισόδου, των αποτελεσμάτων και των συστάσεων καθώς και επί τόπου αυτοψία (όπου ήταν δυνατό).

Αξίζει να σημειωθεί ότι μερικές περιοχές π.χ. Βέλγιο (Βελόνια, Φλάνδρα), Γαλλία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Ολλανδία και Σκωτία, αποφάσισαν να εκτελέσουν έλεγχοι στα ΠΕΑ βάσει του προφίλ του επιθεωρητή (π.χ. επιλέχθηκε ένα τυχαίο δείγμα επιθεωρητών, των οποίων τα ΠΕΑ ελέγχθησαν). Σε μερικές εθνικές αναφορές αυτό συμπεριλήφθηκε στην κατηγορία λοιποί έλεγχοι ή κάτω από την επιλογή με την ένδειξη Α, Β, Γ

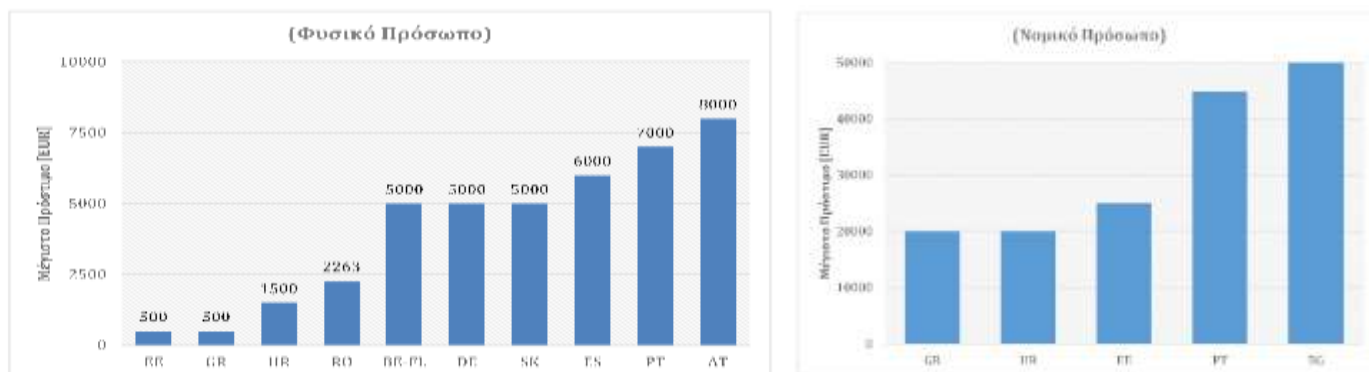
Εικόνα 4. Διαδικασία επιλογής για τον ανεξάρτητο ποιοτικό έλεγχο των ΠΕΑ στην Ευρώπη των 28

Οι **κυρώσεις για τη μη – συμμόρφωση** είναι ένας σχετικά νέος μηχανισμός που εισήχθη στα περισσότερα κράτη μέλη μόνο μετά το 2012. Διοικητικές κυρώσεις προβλέπονται σε περισσότερα από τα μισά ΚΜ για τους επιθεωρητές που δεν συμμορφώνονται με την εθνική εναρμόνιση της οδηγίας EPBD. Οι διοικητικές κυρώσεις μπορεί να περιλαμβάνουν μια διαδικασία προειδοποίησης (π.χ. στην Φινλανδία), υποχρεωτική κατάρτιση (π.χ. Βέλγιο – Βαλόνια), μια περιοδική ανάκληση της άδειας (π.χ. Ελλάδα και Ουγγαρία για μέχρι 3 χρόνια και στην Πορτογαλία μέχρι 2 χρόνια), και στο χειρότερο σενάριο, απώλεια της διαπίστευσης τους (π.χ. Γαλλία, Τσεχία, Λιθουανία, Πολωνία).

Εικόνα 5. Σύστημα κυρώσεων για τους επιθεωρητές και/ή της εταιρείες για έκδοση χαμηλής ποιότητας ΠΕΑ

Σε 15 ΚΜ, επιβάλλονται χρηματικά πρόστιμα στους επιθεωρητές για τη μη - συμμόρφωση με την οδηγία EPBD. Το μέγιστο πρόστιμο ποικίλει ανάμεσα στα ΚΜ, και ανάμεσα στους μεμονωμένους επιθεωρητές (φυσικά πρόσωπα) και τα νομικά πρόσωπα, όπως φαίνεται στο σχήμα 6. Μέχρι σήμερα η πιο συχνή μορφή κυρώσεων ανάμεσα στα ΚΜ είναι μια επίσημη προειδοποίηση στον επιθεωρητή και η επανέκδοση του ΠΕΑ και μόνο σε λίγες περιπτώσεις εφαρμόζονται χρηματικά πρόστιμα, π.χ. στην Αυστρία, στην Πορτογαλία και στην Ολλανδία. Στην Φλάνδρα του Βελγίου, ο έλεγχος του 2011 στους αρμόδιους επιθεωρητές είχε ως αποτέλεσμα στην εφαρμογή 76 προστίμων των 500€. Στην Ολλανδία, το 2012, 50 εταιρίες δέχτηκαν κυρώσεις με διοικητικά πρόστιμα λόγω των χαμηλής ποιότητας ΠΕΑ που εξέδιδαν. Σε μερικές χώρες δεν έχουν εφαρμοστεί στην πράξη ακόμη χρηματικά πρόστιμα (Βουλγαρία, Τσεχία, Ουγγαρία, Κροατία και Σλοβενία).

Εικόνα 6. Μέγιστα πρόστιμα που μπορεί να εφαρμοστούν σε επιθεωρητές (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) για μη συμμόρφωση (παραδείγματα)

Στην Ιρλανδία και τη Λετονία, ο ποιοτικός έλεγχος των επιθεωρητών διενεργείται παράλληλα με τον ανεξάρτητο έλεγχο των ΠΕΑ. Και στις δυο περιπτώσεις, οι κυρώσεις που προκύπτουν για τους επιθεωρητές βασίζονται σε ένα σύστημα πόντων που διαφοροποιούνται ανάλογα τον τύπο του σφάλματος. Π.χ. στην Ιρλανδία 3 πόντοι ποινής πιστώνονται στις περιπτώσεις με υψηλό δυναμικό να διακινδυνεύσουν την θεμελιώδη αξιοπιστία του θεσμού των ΠΕΑ, π.χ. να πληγεί η δημόσια εμπιστοσύνη ή να επηρεαστεί αρνητικά με άλλο τρόπο η φήμη του θεσμού. Κατά συνέπεια, στην Ιρλανδία, εάν κάποιος επιθεωρητής συγκεντρώσει 10 ή περισσότερους πόντους κατά τη διάρκεια 2 ετών, είναι δυνατόν να ανακληθεί η άδεια του επιθεωρητή (για ένα διάστημα 3 έως 12 μηνών) ή ακόμη να τερματιστεί εντελώς (σε ένα δεύτερο ή ακόλουθο παράπτωμα). Στη Λετονία, γίνεται ανάκληση της άδειας για 6 μήνες εάν ο επιθεωρητής δεχτεί 7 ή παραπάνω πόντους ποινής και για 12 μήνες εάν έχουν συσσωρευτεί περισσότεροι από 10 πόντους.

Πίνακας 1. Σύνοψη των ελάχιστων απαιτήσεων για αυτούς που έχουν τα προσόντα / διαπιστευμένους επιθεωρητές στην Ευρώπη των 28

Α/Α	Χώρα / περιοχή	Ελάχιστες Απαιτήσεις σπουδών	Προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία και/ή επιπρόσθετες απαιτήσεις εκπαίδευσης		Επαλήθευση των γνώσεων των ειδικών (υποχρεωτικές εξετάσεις)	Διαπίστευση των επιθεωρητών	Συνεχόμενη Επαγγελματική Εξέλιξη (ΣΕΕ) Ανανέωση άδειας	Δημόσια διαθεσιμότητα της λίστας των διαπιστευμένων ατόμων και/ή εταιριών
			Επαγγελματική εμπειρία	Εκπαίδευση Υποχρεωτική ή Εθελοντική				
1	ΑΤ- Αυστρία	Απαιτείται Τεχνική εκπαίδευση	Δεν απαιτείται	Υποχρεωτική (αν δεν υπάρχει τεχνική εκπαίδευση)	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Υπάρχει λίστα επιθεωρητών ανά περιοχή
2	ΒΕ- Βρυξέλλες	Απαιτείται δίπλωμα μηχανικού για επιθεωρητές κτιρίων 3 ^{ου} γενή τομέα	Δεν απαιτείται	Υποχρεωτική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	ΟΧΙ	Διαφοροποιείται ανά τύπο υφιστάμενων κτιρίων και για νέα κτίρια ή ριζικά ανακαινιζόμενα
3	ΒΕ- Φλάνδρα	Απαιτείται δίπλωμα μηχανικού για επιθεωρητές κτιρίων 3 ^{ου} γενή τομέα	Απαιτείται 2 χρόνια επαγγελματική εμπειρία (εάν δεν υπάρχει δίπλωμα μηχανικού)	Υποχρεωτική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	Υπάρχει τεχνική υποστήριξη για τους επιθεωρητές (συχνές ερωτήσεις, τηλεφωνική γραμμή)	Διαφοροποιείται ανά υφιστάμενα κτίρια και δημόσια κτίρια
4	ΒΕ- Βαλόνια	Απαιτείται δίπλωμα μηχανικού για επιθεωρητές κτιρίων 3 ^{ου} γενή τομέα	Απαιτείται 2 χρόνια επαγγελματική εμπειρία (εάν δεν υπάρχει δίπλωμα μηχανικού)	Υποχρεωτική (εάν δεν υπάρχει δίπλωμα μηχανικού)	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	Υπάρχει τεχνική υποστήριξη για τους επιθεωρητές	Διαφοροποιείται ανά υφιστάμενα και νέα κτίρια
5	ΒΓ- Βουλγαρία	Απαιτείται Τεχνική εκπαίδευση	Απαιτείται 2-3 χρόνια επαγγελματικής εμπειρίας (ανάλογα το επίπεδο σπουδών)	Υποχρεωτική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	Υποχρεωτικές εξετάσεις κάθε 3 χρόνια	Διαφοροποιείται ανά επιθεωρητή ή εταιρεία
6	CZ- Τσεχία	Απαιτείται Τεχνική εκπαίδευση	Απαιτείται 2-3 χρόνια επαγγελματικής εμπειρίας (ανάλογα το επίπεδο σπουδών)	Εθελοντική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	Υποχρεωτική εκπαίδευση και εξετάσεις κάθε 3 χρόνια	Διαφοροποιείται ανά τύπο επιθεωρητή
7	DE Γερμανία	Απαιτείται Τεχνική εκπαίδευση ή σχετική επιμόρφωση	Απαιτείται 2 χρόνια επαγγελματική εμπειρία (εάν δεν υπάρχει δίπλωμα μηχανικού)	Υποχρεωτική (εάν δεν υπάρχει δίπλωμα μηχανικού)	ΝΑΙ (εάν δεν υπάρχει δίπλωμα μηχανικού)	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Α/Α	Χώρα / περιοχή	Ελάχιστες Απαιτήσεις σπουδών	Προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία και/ή επιπρόσθετες απαιτήσεις εκπαίδευσης		Επαλήθευση των γνώσεων των ειδικών (υποχρεωτικές εξετάσεις)	Διαπίστευση των επιθεωρητών	Συνεχόμενη Επαγγελματική Εξέλιξη (ΣΕΕ) Ανανέωση άδειας	Δημόσια διαθεσιμότητα της λίστας των διαπιστευμένων ατόμων και/ή εταιριών
			Επαγγελματική εμπειρία	Εκπαίδευση Υποχρεωτική ή Εθελοντική				
8	DK – Δανία [4]	Χωρίς ελάχιστες απαιτήσεις, αρκεί να υπάρχει σχετική επαρκής διαδικασία διαπίστευσης	Απαιτείται ανάλογα τον βαθμό του επιθεωρητή	Υποχρεωτική (απαιτείται επιπλέον εκπαίδευση ως εναλλακτική στην επαγγελματική εμπειρία)	ΝΑΙ	Καθιερωμένο από διαπιστευμένες εταιρείες (EN ISO 9001)	Υποχρεωτική εκπαίδευση (κατάρτιση?) κάθε 3 χρόνια	Διαφοροποιείται ανάλογα τον τύπο των κτιρίων
9	ΕΕ - Εσθονία	Απαιτείται δίπλωμα μηχανικού και επιπρόσθετη εκπαίδευση για τους επιθεωρητές κτιρίων του τριτογενή τομέα	Απαιτείται 2 χρόνια επιπρόσθετη εμπειρία για τους επιθεωρητές κτιρίων του τριτογενή τομέα	Υποχρεωτική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	Ανανέωση της διαπίστευσης κάθε πέντε χρόνια	Διαφοροποιείται ανάλογα τον βαθμό του επιθεωρητή
10	ES - Ισπανία	Δίπλωμα μηχανικού	Δεν απαιτείται	Εθελοντική	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Υπάρχει λίστα επιθεωρητών ανά περιοχή/περιφέρεια
11	FI - Φινλανδία	Απαιτείται δίπλωμα μηχανικού ή τεχνική εκπαίδευση ανάλογα τον βαθμό του επιθεωρητή	1 έως 3 χρόνια προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία (εξαρτάται από το βαθμό του επιθεωρητή και το επίπεδο των σπουδών)	Εθελοντική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	Ανανέωση της διαπίστευσης κάθε επτά χρόνια	Διαφοροποιείται ανάλογα τον βαθμό του επιθεωρητή
12	FR - Γαλλία	Απαιτείται 2 χρόνια σχετικής ανώτατης εκπαίδευσης για τους επιθεωρητές κτιρίων τριτογενή τομέα	1 έως 3 χρόνια προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία (εξαρτάται από το επίπεδο των σπουδών)	Υποχρεωτική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	Ανανέωση της διαπίστευσης κάθε πέντε χρόνια βάσει υποχρεωτικής εκπαίδευσης	Διαφοροποιείται ανάλογα τον τύπο κτιρίων
13	GR - Ελλάδα	Απαιτείται δίπλωμα μηχανικού	2 χρόνια προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία	Υποχρεωτική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	ΟΧΙ	Υπάρχει λίστα επιθεωρητών ανά περιοχή/περιφέρεια
14	HR - Κροατία	Απαιτείται δίπλωμα μηχανικού	5 χρόνια προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία	Υποχρεωτική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	Ανανέωση της διαπίστευσης κάθε 3 χρόνια βάσει υποχρεωτικής εκπαίδευσης κάθε χρόνο	Διαφοροποιείται ανάλογα τον βαθμό του επιθεωρητή

Α/Α	Χώρα / περιοχή	Ελάχιστες Απαιτήσεις σπουδών	Προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία και/ή επιπρόσθετες απαιτήσεις εκπαίδευσης		Επαλήθευση των γνώσεων των ειδικών (υποχρεωτικές εξετάσεις)	Διαπίστευση των επιθεωρητών	Συνεχόμενη Επαγγελματική Εξέλιξη (ΣΕΕ) Ανανέωση άδειας	Δημόσια διαθεσιμότητα της λίστας των διαπιστευμένων ατόμων και/ή εταιριών
			Επαγγελματική εμπειρία	Εκπαίδευση Υποχρεωτική ή Εθελοντική				
15	HU - Ουγγαρία	Απαιτείται δίπλωμα μηχανικού	1 χρόνο προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία	Εθελοντική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	Ανανέωση της διαπίστευσης βάσει υποχρεωτικής εκπαίδευσης και εξετάσεων	Καταχωρημένο στο επιμελητήριο των αρχιτεκτόνων και των μηχανικών
16	IE - Ιρλανδία	Απαιτείται τεχνική εκπαίδευση	Δεν απαιτείται	Υποχρεωτική (για επιθεωρητές κτιρίων κατοικίας) ή εθελοντική εκπαίδευση	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων και βάσει επαγγελματικής διαπίστευσης (εάν πρόκειται για επιθεωρητή κτιρίων τριτογενή τομέα	Ανανέωση της διαπίστευσης βάσει υποχρεωτικής εξέτασης κάθε 2 χρόνια και υποστήριξη των επιθεωρητών. [6]	Διαφοροποιείται ανάλογα τον βαθμό του επιθεωρητή
17	IT - Ιταλία	Απαιτείται τεχνική εκπαίδευση	Δεν απαιτείται	Υποχρεωτική (εάν δεν υπάρχει επαγγελματική πιστοποίηση) ή εθελοντική εκπαίδευση	ΝΑΙ (όταν απαιτείται η εκπαίδευση)	Ανάλογα την περιοχή, δεν απαιτείται [1] ή βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	ΟΧΙ	Υπάρχει λίστα επιθεωρητών ανά περιοχή/περιφέρεια
18	LT - Λιθουανία	Απαιτείται δίπλωμα μηχανικού	3 χρόνια προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία	Υποχρεωτική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	Ανανέωση της διαπίστευσης κάθε 5 χρόνια βάσει εξέτασης	Διαφοροποιείται ανάλογα τον τύπο πιστοποιητικού που εκδίδεται
19	LV - Λετονία	Απαιτείται δίπλωμα μηχανικού (εκτός των πιστοποιημένων ειδικών για τα κτίρια)	2 χρόνια προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία (εκτός των πιστοποιημένων ειδικών για τα κτίρια)	Εθελοντική	ΝΑΙ (εκτός των πιστοποιημένων ειδικών για τα κτίρια)	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων ή της επαγγελματικής πιστοποίησης (για τους πιστοποιημένους ειδικούς για τα κτίρια)	? [6]	Διαφοροποιείται ανάλογα τον τύπο πιστοποιητικού που εκδίδεται
20	NL - Ολλανδία	Χωρίς ελάχιστες απαιτήσεις, αρκεί να υπάρχει σχετική επαρκής διαδικασία διαπίστευσης	Δεν απαιτείται	Εθελοντική	ΝΑΙ	Βάσει με την καταξίωση των προσόντων σύμφωνα με το πρότυπο BRL 9500	ΟΧΙ	Διαφοροποιείται ανάλογα σε επιθεωρητές ή εταιρείες
21	PL - Πολωνία	Απαιτείται σχετική ανώτερη εκπαίδευση (εκτός των πιστοποιημένων ειδικών για τα κτίρια)	Δεν απαιτείται	Εθελοντική	Ναι	Βάσει των προσόντων	ΟΧΙ	Διαφοροποιείται ανάλογα τον βαθμό του επιθεωρητή
22	PT - Πορτογαλία	Απαιτείται δίπλωμα μηχανικού σύμφωνα με το βαθμό του επιθεωρητή	5 χρόνια προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία	Εθελοντική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	ΟΧΙ	Διαχωρίζεται ανάλογα τον τύπο των κτιρίων

Α/Α	Χώρα / περιοχή	Ελάχιστες Απαιτήσεις σπουδών	Προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία και/ή επιπρόσθετες απαιτήσεις εκπαίδευσης		Επαλήθευση των γνώσεων των ειδικών (υποχρεωτικές εξετάσεις)	Διαπίστευση των επιθεωρητών	Συνεχόμενη Επαγγελματική Εξέλιξη (ΣΕΕ) Ανανέωση άδειας	Δημόσια διαθεσιμότητα της λίστας των διαπιστευμένων ατόμων και/ή εταιριών
			Επαγγελματική εμπειρία	Εκπαίδευση Υποχρεωτική ή Εθελοντική				
23	RO - Ρουμανία	- Απαιτείται δίπλωμα μηχανικού	3-55 χρόνια (ανάλογα το βαθμό του επιθεωρητή)	Υποχρεωτική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	Ανανέωση της διαπίστευσης κάθε 5 χρόνια (μαζί με απόδειξη εμπειρίας)	Διαφοροποιείται ανάλογα τον βαθμό του επιθεωρητή
24	SE - Σουηδία	- Απαιτείται τεχνική εκπαίδευση	5 χρόνια προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία	Εθελοντική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	Ανανέωση της διαπίστευσης κάθε 5 χρόνια βάσει εξέτασης	Διαφοροποιείται ανάλογα τον βαθμό του επιθεωρητή
25	SI - Σλοβενία	Απαιτείται δίπλωμα μηχανικού	2 χρόνια προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία	Υποχρεωτική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	Ανανέωση της διαπίστευσης κάθε 5 χρόνια βάσει υποχρεωτικής κατάρτισης (εκπαίδευσης)	Διαφοροποιείται ανάλογα σε επιθεωρητές ή εταιρείες
26	SK - Σλοβακία	- Απαιτείται δίπλωμα μηχανικού	3 χρόνια προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία	Εθελοντική	ΝΑΙ	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων	ΟΧΙ	Διαφοροποιείται ανάλογα τον βαθμό του επιθεωρητή
27	UK – Αγγλία, Ουαλία και Βόρεια Ιρλανδία	Χωρίς ελάχιστες απαιτήσεις, αρκεί να υπάρχει σχετική επαρκής διαδικασία διαπίστευσης	Δεν απαιτείται	Υποχρεωτική ή Εθελοντική ανάλογα των βαθμών του επιθεωρητή και τη διαπίστευση	ΝΑΙ (εκτός των περιπτώσεων διαπίστευσης μέσω APEL)	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων ή Διαπίστευση προηγούμενης βιωματικών εκπαιδεύσεων (!!!) (APEL) η οποία απαιτείται για επιθεωρητές των πιο σύνθετων κτιρίων	Υποχρεωτική εκπαίδευση (τουλάχιστον 5 με 10 ώρες συνεχόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ανά χρόνο)	Διαφοροποιείται ανάλογα τον βαθμό του επιθεωρητή για κτίρια κατοικιών (ανά περιοχή: Βόρεια Ιρλανδία , Αγγλία και Ουαλία) ή κτίρια τριπογενή τομέα (ανά περιοχή: Βόρεια Ιρλανδία , Αγγλία και Ουαλία)
28	UK – Σκωτία	Χωρίς ελάχιστες απαιτήσεις, αρκεί να υπάρχει σχετική επαρκής διαδικασία διαπίστευσης	Δεν απαιτείται	Εθελοντική	ΝΑΙ (εκτός των περιπτώσεων διαπίστευσης μέσω APEL)	Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων ή (APEL)	Υποχρεωτική περιοδική κατάρτιση και υποστήριξη	Διαφοροποιείται ανάλογα σε επιθεωρητές ή εταιρείες

[1] Βάσει της άδειας άσκησης επαγγέλματος

[2] Απαιτείται συμπληρωματική εκπαίδευση για τους επιθεωρητές που διαπιστεύτηκαν πριν τον Ιούνιο του 2014 στην περιοχή της πρωτεύουσας των Βρυξελλών.

[3] Βάσει της αναγγελίας από τον ίδιο τον επιθεωρητή.

[4] Νέες προσθήκες από την Δανέζικη Αρχή Ενέργειας που αφορά τους επιθεωρητές που εκπαιδεύτηκαν μετά τις 4 Οκτώβρη 2014

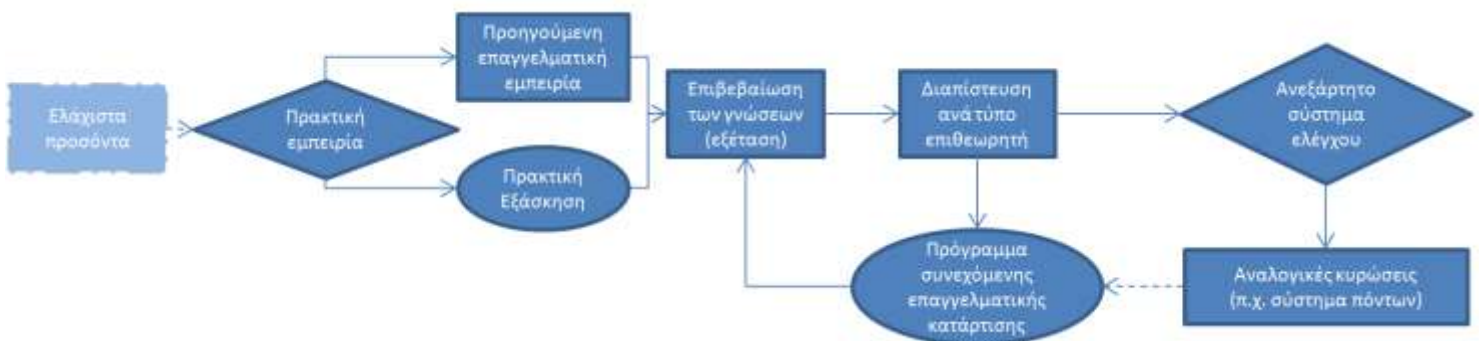
[5] Διαθέσιμες διάφορες εθελοντικές λίστες

[6] Σύστημα πόντων ποιών για τους επιθεωρητών που μπορεί να οδηγήσει στην απώλεια της άδειας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι επιθεωρητές κτιρίων έχουν ένα κεντρικό ρόλο να διαδραματίσουν όσο αφορά την αξιοπιστία του θεσμού των ΠΕΑ. Τα κράτη μέλη θα πρέπει συνεπώς να αναπτύξουν ένα πλαίσιο για τα ΠΕΑ το οποίο θα περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία για να διασφαλιστεί μια αποτελεσματική και αξιόπιστη διαδικασία πιστοποίησης των κτιρίων. Για το λόγο αυτό είναι ουσιώδης η εγγύηση επαρκών γνώσεων για τους επιθεωρητές. **Ελάχιστες απαιτήσεις για κατάρτιση, προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία και ανεξάρτητη διαδικασία διαπίστευσης θα πρέπει να περιλαμβάνονται στη νομοθεσία όλων των κρατών μελών, έτσι ώστε να διασφαλίζεται ένα ελάχιστο επίπεδο ποιότητας.** Επομένως σε μελλοντική αναθεώρηση της κοινοτικής οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να περιλάβει λεπτομερή καθοδήγηση για τις ελάχιστες απαιτήσεις και επιπλέον να απαιτήσει από τα κράτη μέλη μια συνεκτική προσέγγιση κατά τη θέσπιση των απαιτήσεων.

Οι απαιτήσεις για τους επιθεωρητές των ΠΕΑ θα πρέπει να λαμβάνουν υπ' όψη τόσο την ανάγκη για επαρκή εκπαίδευση και κατάρτιση, όσο και την ανεξάρτητη διαδικασία διαπίστευσης. Η κατάρτιση θα πρέπει να είναι αντίστοιχη του επιπέδου σπουδών των επιθεωρητών και της προηγούμενης επαγγελματικής τους εμπειρίας, και θα έπρεπε να βασίζεται σε προγράμματα που θα έχουν την έγκριση της αρμόδιας δημόσιας αρχής. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση και επιπλέον προσοχή στην επαλήθευση και επιβεβαίωση των γνώσεων του επιθεωρητή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διαπίστευσης και θα πρέπει να συνοδεύεται με υποχρεωτικές εξετάσεις για τους αυτοαπασχολούμενους επιθεωρητές, και από μια διαδικασία τυποποίησης για τις νομικές οντότητες.

Εικόνα 7. Επιθυμητό σχήμα λειτουργίας για την εξασφάλιση της αξιοπιστίας των ενεργειακών επιθεωρητών

Η εποπτεία και ο ανεξάρτητος έλεγχος των επιθεωρητών είναι ουσιώδεις. Έλεγχοι στα ΠΕΑ πρέπει να διεξάγονται με ανεξάρτητο τρόπο και θα πρέπει να περιλαμβάνουν πλήρη επαλήθευση των δεδομένων εισόδου στα ΠΕΑ, τα αποτελέσματα και τις συστάσεις, διενεργώντας (όταν είναι απαραίτητο) επί τόπου αυτοψία και επανα-πιστοποίηση του κτιρίου. Η διαδικασία επαλήθευσης θα πρέπει επιπλέον να εξασφαλίζει την ανεξαρτησία του επιθεωρητή από εμπορικά συμφέροντα με τις εταιρείες που εμπλέκονται στην κατασκευή και την ανακαίνιση του κτιρίου.

Τα συστήματα εποπτείας και ελέγχου θα πρέπει να οδηγούν στην εφαρμογή ανάλογων κυρώσεων όταν εντοπίζεται κάποιο ατόπημα. Το σύστημα ποινών με πόντους της Ιρλανδίας και της Λετονίας είναι παραδειγματικό και όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να μελετήσουν την πιθανή υιοθέτησή του.

Κατάλληλα συστήματα εποπτείας και ελέγχου που περιλαμβάνουν κυρώσεις και πρόστιμα είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων για ένα αξιόπιστο και υπεύθυνο θεσμό πιστοποίησης

Για να εγγυηθεί η γνώση των επιθεωρητών στο πέρασμα του χρόνου, η άδεια τους θα πρέπει να υπόκειται σε υποχρέωση ανανέωσης βάσει αποδεδειγμένης κατάρτισης και/ή των αποτελεσμάτων εξετάσεων, στα πλαίσια ενός κατάλληλου προγράμματος αφιερωμένο στη συνεχόμενη επαγγελματική εξέλιξη. Τα προγράμματα υποχρεωτικής συνεχόμενης επαγγελματικής εξέλιξης και η υποστήριξη των ενεργειακών επιθεωρητών (λ.χ μέσω help desk και με συχνές ερωτήσεις) θα πρέπει να προσφέρονται με ανεξάρτητο τρόπο.

1 Directive 2002/91/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2002 on the Energy Performance of Buildings

2 Directive 2010/31/EU of the European Parliament and of the Council of 19 May 2010 on the Energy Performance of Buildings

3 Οι εθνικές τεχνικές εκθέσεις για το ανεξάρτητο σύστημα ελέγχου του άρθρου 18 και το Παράρτημα II της αναθεώρησης της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων είναι μέχρι το Δεκέμβριο του 2014 και διαθέσιμα για 20 KM http://ec.europa.eu/energy/efficiency/buildings/implementation_en.htm η.

4 Από τα 20 KM που υποβάλλανε τεχνική έκθεση

Η μετάφραση από το πρωτότυπο αγγλικό κείμενο έγινε από την:
κα Χρυσούλα Βαΐτση
Δρ Πολιτικό Μηχανικό ΑΠΘ
Επιστημονικό Συνεργάτη Ινστιτούτου Κτιρίων Μηδενικής Ενεργειακής Κατανάλωσης INZEB.ORG
Γραμματέα του Πανελληνίου Συλλόγου Πιστοποιημένων Ενεργειακών Επιθεωρητών
chvaitsi@teemail.gr